

vplivala tudi na odrasle člane svoje družine, torej bi naš list prinašal tudi take članke.

2. Naš list bi moral širiti splošno znanje naše žene kot gospodinje. Poljudno, zanimivo pisani članki iz gospodinjstva, higijene, kuhinje itd. bi bili tu na mestu.

3. List bi moral imeti tudi namen, zbudjati narodnost, kakor se lahko poučimo iz izvrstnega spisa gospodične Vite Zupančičeve, in

4. tudi vplivati na srce. Kratke povesti in pesmi, primerne za ljudstvo, bi delovale za nadaljno izobrazbo.

Recimo, da bi list založilo »Društvo učiteljic«. V začetku bi lahko skromno nastopale, naj bi list izhajal le vsako četrletje. Ako bi bila vsaka učiteljica, krajni šolski sveti in imovitejše gospodinje naročene, bi lahko izhajal v tolikih iztisih, da bi ne bil drag. Liste, ki jih dobe učiteljice in krajni šolski sveti, bi posojevali ubožnejšim gospodinjam — vsak teden ga dobi druga in tako bi bil razširjen po vsem šolskem okolišču.

Spoznavati resnico, ljubiti lepo in delati dobro, to pravico ima vsak človek — a naše ljudstvo nima priložnosti, da bi s primernim čtivom blažilo srce. Kolikokrat nas prosijo preproste žene zabavnih knjig, a jim ne moremo ustreči.

Poznam delavko, ki je izdala težko prisluženi denar za povest »Beračeve skrivnosti«. Preprosto ljudstvo hrepeni po zabavnem čtivu in tudi po poučnem.

Obče je znano, da je ustanovilo dijaško društvo »Prosveta« v pretečenem letu nekaj takoimenovanih potujočih knjižnic. V malih, močnih skrinjicah je v vsaki po sto trdo vezanih knjig, izbranih za ljudstvo. Najboljše, kar premore literatura v pripovednih spisih (izpuščene so le knjige, ki za naše ljudstvo niso umevne ali primerne), so izbrali — kakor smo čitali okolo 1000 knjig. Knjižnice so tako urejene, da imajo različno vsebino. Kadar se v eni vasi vse knjige ene skrinjice prebero, se premenja ta knjižnica s knjižnico sosedne vasi. Tako se premenjajo — recimo vsako leto — knjige, in ljudstvo ima vedno dovolj dobrega, zabavnega čtiva.

Kakor posnemljemo iz nemške brošure J. Tews »Kako se ustanavljajo in vodijo ljudske knjižnice«, nastajajo v Nemčiji te knjižnice ko gobe po blagodejnem dežju. »Vas brez knjižnice je podobna vasi brez vodnjaka«, omenja ista brošura in dokazuje, da veselje do branja ni nič manjše v vasi kot v mestu, da je nasprotno še večje, ker tiho življenje vaščana vabi, naj iz knjig pozve, kaj se godi po svetu.

Politični in gospodarski boji, vedno hujša borba za obstanek ovirajo Slovence, da bi se skupno zavzeli za pravico ljudskih knjižnic. Pozivljamo torej cenjene tovarišice, naj one zastavijo vse moči, da se omogoči ustanavljanje takih knjižnic.

Kakor razumen poljedelec pripravi njivo pred setvijo, je treba tudi ljudstvo pripravljati za knjižnice. To tudi ne napravi posebnih težkoč, treba je le z izposojevanjem dobrih knjig zbuditi zanimanje za branje in s pripovedovanjem, kako berejo v tej ali oni vasi, kjer imajo že knjižnico, zbuditi željo po taki napravi. To dvojje razumna učiteljica lahko stori.

V vsaki vasi učiteljstvo ustanovi brez posebnih težkoč tudi stalno knjižnico. V zakonih za ljudske šole (Heinz) beremo, da sme učitelj uporabljati preostale knjige ljudsko-šolske knjižnice tudi za odrasle. Ako bi krajni šolski sveti s primerno podporo povečali število knjig, bi bila ustanovljena stalna knjižnica. Učitelj bi z malim trudom lahko razposojeval knjige tudi odraslim.

Ako se kje ustanovi potujoča knjižnica, naj bi učiteljice radovoljno prevzele posel knjižničaric, saj bi si s tem pridobile velikih zaslug za ljudsko izobrazbo.

Dosedaj je »Prosveta« brezplačno napravljala take knjižnice, seveda tega ne bo mogla vedno nadaljevati, ker ne razpolaga s sredstvi. Treba ji bo z zbiranjem knjig in denarnimi podporami priskočiti na pomoč. Ako bi katera izmed občin želela ustanoviti tako knjižnico, naj se obrne do odbora »Prosvete«, ki daje natančnejših informacij.

Prihajam h koncu. Ako pregledujemo programe izobraževalnih društev, vedno se nahajajo v njih tri točke namreč: poljudna predavanja, listi in knjižnice. Marsikateri se bodo morda moja izvajanja zdela neizvedljiva, a to je le posledica malodušnosti in boječnosti, ki tlači slovensko učiteljico. V istini so se taki programi izvedli že nešteto krat.

Za tiste, ki so boječe, citiram rek: »Niemand ist so mutig als der Furchtsame, wenn er erwacht.«

Ako moje predavanje ne bi imelo realnega uspeha, upam vsaj, da sem zbudila nekoliko zanimanja za socialno delo in da sem s tem deloma dosegla svoj namen.

V »Letnem poročilu« društva slovenskih učiteljic beremo, da je naše društvo vedno težilo za svojim glavnim smotrom, ki je: 1.) ugled lastnega stanu in 2.) prospeh šolstva, osobito ženske vzgoje. Delovanje, ki sem ga danes načrtala, se ujema s tem smotrom.

S socialnim delom bi učiteljica koristila človeštvu, a tudi nji sami bi trud rodil korist. V Ameriki je ženstvo upoštevano in spoštovano kot v nobeni drugi državi. Dokazano je, da si je Američanka pridobila ta ugled le, ker se je krepko prijela socialnega dela in v njem tudi dosegla velike uspehe. Sklepam torej z željo, naj učiteljice stopijo v krog onih plemenitih duhov, ki ne skrivajo zakladov duha liki skopuh, ki se ne plašijo dela, truda, zasmeha in pomilovanja — ampak jih podajajo neprošeni in s tem izpolnjujejo delo usmiljenja, ki veli: »Nevedne učiti«.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca sušca 1906 K 53.889·05.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Poglavje o učiteljici.

Priobčuje Slavica.

(Dalje.)

4. Ženska in politika.

Splošno vlada mnenje, da ženska ni ustvarjena za politiko. Radovednost njena je splošno znana, ona hrepeni po novostih, družbi in zabavi, dokler ni vezana v zakonske spono. Ženska kot mati pa postane vsa druga; prva njena skrb je hišni blagor in odgoja otrok. Kaj je politika drugega kakor nepregledna vrsta samih novosti v raznih slojih človeškega življenja? Vendar se ženska v splošnem oziru ne bavi rada s problemi visoke politike, to se ji zdi presuho-parno, preučeno, preveč zamotano in premalo zabavno. Ona